

Náš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsak petek, ako je ta dan praznik pa dan poprej. Velja za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposlane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 v. Pošilja se tudi „Slov. Gospodinja“ posebej.

Z mesečno prilogo
Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Našega Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravišтво je v Kamniku, kamor naj se izvoli pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglasi se računajo tristopna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin. za 1-, 2- oz. 3krat, za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: Slovenci predstraža Jugoslovanstva. — Narodni davek. — 2. shod narodno-radikalnega dijaštva v Celju. — Politični pregled. — Štajersko: Od Spielfelda do Maribora. Razno. — Koroško: Razno. — Primorsko: Razno. — Kranjsko: Razno. — Raznoterosti. Podlistek: Greh se je maščeval.

Slovenci, predstraža Jugoslovanstva.

Na kulturnem, gospodarskem in političnem razvoju slovenskega naroda, na njegovem vsestranskem napredku imajo vsi Jugoslovani življenske interese, in zato je treba, da smo si sami o tem na jasnem in da svojim južnim bratom razjasnimo svoj in njihov položaj. Mi smo severni zid jugoslovanski proti prodirajoči in gromeči germanski sili, ako se razruši ta zid in pade na jugoslovansko zemljo, jo bo pokopal pod seboj. Življenje ali smrt Slovencev je tudi vprašanje: Biti ali ne biti? vsem Jugoslovanom.

Ako presojamo s tega stališča svoje število, da smo namreč Slovenci samo del dvaindvajsetmilijonskega jugoslovanskega naroda, nas mora prešiniti silnejša samozavest in pogum proti strašči severni povodnji. A zato moramo prepričati svoje južne sosede o našem pomenu, o veliki važnosti našega narodnega življenja, da ne bomo več osamljeni v narodnem boju proti močnejšemu sovražniku, ampak da bodo stali ne samo moralno, temveč tudi dejanski na naši strani jugoslovanski narodi.

Med seboj sporazumljeni in gospodarski organizovani Jugoslovani tvorimo silo, ki se lahko mirne vesti postavi v bran sovražnemu pritisku. Pomislimo, kako še danes sami pomagamo množiti nemški kapital, ki nas vodi v sužnjost, kako sami krepimo gospodarsko nad-

vlado Nemcev nad nami, a kadar to preneha, kadar se postavimo na lastne noge, potem je odbilo nemškemu zajedu v Jugoslavijo.

Slovenci sami se trajno in vspešno ne moremo braniti premoči, naše sile so preslabotne, naša gospodarska moč je premajhna, in naša rešitev je samo v Jugoslaviji. Obrnimo oči od svojih medsebojnih spletk in pogledimo na jug, odkoder edino nam pride spas.

Seveda je to dolga pot in predno pridemo do tja, zbirajmo sami svoje gospodarske sile, organizujmo se v trdno gospodarsko enoto, v katero pritegnimo tudi svoje prekomorske, ameriške rojake, da nam pomagajo urediti in ohraniti slovensko hišo. To pa bodi najbližnja naloga za bodočnost: Praktično, podrobno delo!

K. P.

Narodni davek.

Omenim naj zdaj še druga sredstva, ki pripomorejo k skupnemu narodnemu kapitalu.

a) Članarina. O tem nimam kaj posebnega omenjati, razen da bi se „Družba“, ki bi prodrila s svojimi naredbami v narod, pridobila več članov in — več članarine.

b) Zbirke gostilen. Po vseh gostilnah v Pragi in zunaj nje vise Matični nabiralniki. A ne vise samo, ampak, kadar je gostov največ, vstane član Matice, ki zahaja stalno v tisto gostilno, ter gre od mize do mize, od osebe do osebe. Nikogar ni, ki bi ne dal par krajcarjev. Ko je nabrana svota 200 K, pošlje gostilničar „Matici“ in dobi diplomu, ki se glasi: Gostje, v gostilni pri N. tu in tu, so postali ustanovni člani „Osrednje Matice Šolske“. So gostilnice, ki jih krasí cela vrsta diplom (Restavracija „Kuži Oko“ jih ima v svojih prostorih že nad 30.) Gostje tam so torej zložili že 30×200 K=6000 K. In to po krajearju, ne

Dolnikica je prižgala že vse sveče in tedaj je vstala. Kako lepo goré te lučke! Ni nobenega vetra, da bi jih ugaševal in sklanjal rdeče plamenčke. Vse je tako mirno in tiho kot Franca, ki spi pod to gomilo. Ah, lepo je, da se spominjajo ljudje svojih dragih, ki jih ni več, in jim prižigajo te svečke...

Stara ženica se je ozrla za hip krog sebe in zapazila zapuščeno gomilo, ki je ležala za njo. Nobena sveča ni gorela tam, in trava je zarastla ves grob. — Dolnikica je pretreslo in spomnila se je Janeza. Ah, ravno tak je njegov grob — nihče mu ne prižiga danes lučk; hodijo črez njegovo gomilo, in nihče ne ve, da tam počiva Janez. Tuji ljudje so mrzli in brez srca. Zapuščen je Janezov grob; morebiti ga je že porastla trava. Leži nekje tam v kakem kotu, in nad njim se ne dviga noben križec... O, ga bi bil umrl vsaj doma! Počival bi poleg France; mati bi mu dala narediti lep križ, da da na vsem pokopališču ni takega. Svetel bi bil in bi veljal še več kot sto kron. Rože bi rastle na njegovem grobu, in vsako jutro bi ga prišla obiskat mati in molila za njegovo dušo. Nažgala bi mu vsako jesen sveč, in ljudje bi se ga spominjali.

da bi kdo občutil. V znanem pivovaru „pri Fleku“ stoji na steni velik napis: Če, domoljub, umiraš zdaj od žeje, — naj vendar svet moj glava ti umeje. — Ako pri Fleku piješ kupico, — ne pozabi i na „Matico.“

Diploma „Mat. Šolske“ je najlepši znak narodne gostilne. Kaj se je v tem oziru storilo pri nas? Napraviti so se dali veliki narodni nabiralniki, ki stanejo poleg vsega še 10 kron. Matični nabiralniki so poceni, zato so lahko v vsaki gostilni. Dolžnost družbe je bila poslati svoje nabiralnike vsem narodnim gostilnam za malo odškodnino, eventuelno celo zastoj ter opozoriti svoje člane, da o prilikah vsak večer pobirajo. Družba tega ni storila, zato nabiralniki ne uspevajo, prodalo se jih je baje šele 6. Druga velika napaka je, da družba nima diplom.

c) Diplome. Ne mislimo sicer, da se mora pribiti na veliki zvon, koliko kdo stori za narod, koliko kdo daruje za narodne namene. A družbin uspeh je kolikor toliko stvar agitacije in družba bi morala nuditi kolikor mogoče dosti „dulce“, da bi zato vzela svoj „utile“. Računati moramo z ljudmi, ki hočejo, da se jim pripozna, kar so storili. In to imajo čisto prav. Ako druge vabijo medalje in križci, zakaj bi ne smel dober rodoljub dobiti odliko, ako je dosti položil „domu na altar“. Družba bi si morala za svoje ustanovnike oskrbeti primerne diplome. Upliv diplom je velikanski, posebno v javnih lokalih, n. pr. v gostilnah. Mislimo pa na diplomu, ki bo kras vsakemu lokal. Letos je izdala Češka šolska Matica štiri krasne diplome, štiri slike čeških kraljev.

(NB. Diplome Matice so vsako leto ali vsako drugo leto drugačne, da s tem ustreže tistim, ki postanejo po večkrat ustanovniki, n. pr. gostje raznih gostilnic in vsi boljši narodnjaki. Predlanska diploma je bila slika Fr. L. Riegra, lansko leto alegorija Matice, letos pa

Toda Janez ni umrl, ni mogel umreti, ker je bil mlad in krepak. — Dolnikica ni hotela verjeti ljudem, ki so pravili o njegovi smrti. In tudi Orenu ne, ki je pisal iz Amerike, da so pokopali Janeza. Zdelo se ji je nemogoče, in pričakovala je dan na dan pisma od sina. In tudi župniku ni verjela, ko ji je potrdil tisto vest. Stopil bo Janez neki dan domov; vesel bo in se smejal, ko mu bo pripovedovala, da je umrl. —

Toda Dolnikica je čakala zaman. Minilo je leto in prišlo je že drugo, a Janeza ni bilo. In tedaj je začela verovati; ždela je v svoji sobici in se ni brigala za nobeno stvar več. Šla ni nikamor, razen v cerkev; molila je in hrepenela po smrti, da jo združi z otrokoma. — Pavle se je oženil in pripeljal mlado gospodinja v hišo; Dolnikica se je odtegnila v svojo izbico, ker se je čutila preslabo za delo.

In takole na dan Vseh svetnikov je vzela sveče in šla na pokopališče. Vzela jih je za Franco in Janeza in jih prižgala na enem grobu za oba. — „Da ne bo vsaj pozabljen doma,“ je pomislila. „V tujini tako nihče ne ve zanj...“

Dolnikica je spet pokleknila k grobu in gledala na svetle luči pred seboj. Dan se je

Greh se je maščeval.

(Povest iz življenja slovenskega ljudstva. Spisal I. V.)

(Konec).

X.

Na dan Vseh svetnikov je prižigala Dolnikica sveče na grobu svoje hčere. Bil je lep jesenski dan. Nebo je bilo čisto in jasno, in novemski mir se je zgrinjal nad zemljo. Listje na vrbah-žalujkah je bilo že odpadlo; ležalo je med gomilami in na pozabljenih grobovih.

Dolnikica je bila zavita v veliko volneno ruto in je čepela tam pred lepo okrašenim grobom. Njen obraz je bil droben in suh ter naguban. Oči so ji zrlé mrtvo na grob — zdelo se je, da ni več življenja v nji. Če bi prišla smrt, in bi ležala na mrtvaškem odru, bi se prav nič ne izpremenila... Tiho je čepela tam, in njene ustnice so se pregibale v molitvi.

Hodili so mimo nje ljudje in jo pogledovali sočutno.

„Glejte jo“, so šepetali drug drugemu. „Janezova smrt jo je potrla popolnoma... Ej, v enem letu izgubiti dva otroka!“

In šli so dalje in šepetali...

je izdala štiri v trdni opravičeni nadi, da bi marsikdo rad postal štirikrat ustanovnik, da mu bodo krasile dom štiri tako krasne slike.) Z ozirom na to in glede na to, da nam primanjkuje narodnih okraskov, svetujemo sledeče: Družba naj izda vsako leto ali vsaj vsako drugo leto diplomu za svoje ustanovne člane. Vsaka diploma naj prinese sliko po enega iz naših mož n. pr. Prešerna, Jurčiča, ev. nar. alegorijo, ali reprodukcijo kakšne zgodovinske slike n. pr. „Ilirija oživljena“. Da Češka Matica tega ne dela, je vzrok v tem, ker na Češkem vsak tudi najnavadnejši lokal krasijo sohe in slike raznih Husov, Žižk, Palackega, Havlička etc, ker to izdajajo razni podjetniki za mal denar. Pri nas tega ni in družba s svojimi diplomami lahko tej mizeriji odpomore.

d) Koledar — izvestje. Družba izdaja vsako leto izvestje, ki je prazno in pri tem dovolj drago. Izvestje — koledar bi imel namen nesti duh družbe med najširše mase. Nasvetujemo, da se izda večji in boljši koledar, kjer ne bodo članki le o Prešernu, kakor, da bi gotovi ljudje hoteli rešiti svojo slavo ob slavi drugih. Izda naj se lep koledar, ki naj obsega poleg temeljitega pregleda o delovanju družbe, tudi temeljite članke o naših razmerah, in pregled o delovanju drugih inozemskih obrambnih društev, poleg tega naj bi imel koledar tudi leposlovni del. Glavni namen tega koledarja bi bil, da bi z njim Družba seznanila narod in ga opozorila nase. Zato bi morali vsi članki, spisi, slike etc. temu namenu ustrezati. Na Češkem, ko izide že itak na sto koledarjev, izdajajo koledar obrambna društva „Jednote“, ki imajo v prvi vrsti namen buditi narodnega duha na mejah ter kazati delovanje „Jednot“. Tak koledar bi seveda moral iziti najmanj 1. decembra, ne po novem letu, kakor letošnje „Izvestje.“ Dobro bi bilo, da bi trgovci, namesto da dajejo razne svoje koledarje, dali za novo leto svojim odjemalcem ta koledar, ki naj bi ga družba v ta namen založila. Na Češkem se zgodi to že prihodnje leto.

e) Panorame in razstave. Pred nekaj leti še ni bilo v Ljubljani stalne panorame, sedaj sta pa kar dve. Takrat bi bila Družba lahko ustanovila svojo panoramo, sedaj je to v Ljubljani skoraj nemogoče, v Pragi n. pr. izborna uspeva panorama „Jednote Severočeške“. Lahko pa bi ustanovile panorame podružnice v pokrajinskih mestih, kar bi bilo velike važnosti za šolsko mladino. Šolska družba ima v obče kulturni pomen v narodu, ne samo na obzemlju. O razstavi bi bilo danes težko govoriti, pač pa bo prišla prej ali slej v poštev — kadar bo kaj pokazati: statistika, pregledni zemljevidi, ki naj kažejo taktiko in razširjanje družbe.

f) Dohodek šolskim društvom, posebno poljskim, nesejo sladkarije, izdane društvu na korist, ki se prodajajo po semnjih.

nagibal že k večeru, in sveče so pričele pojemati.

„Da bi imela drugih, da bi gorele celo noč,“ je mislila ženica. „Vzamem jih več s seboj...“

K njej je stopila dekla Urša in se rahlo dotaknila njenih ramen.

„Mati, prehladili se bode,“ je rekla. „Lepo vas prosim, pojdite domov.“

Ženica jo je pogledala in se nasmehnila bolestno. „Počakaj, Urša, da dogoré... Težko se je ločiti od njih, ko tako prijazno svetijo, kot bi nas gledali rajniki... Tako je težko, Urša.“

In sveče so dogorevale, in mrak je legal na zemljo —

* * *

Dolnik je prepustil vse posestvo Pavletu in njegovi ženi. Preselil se je v hišico kraj vasi in živel tam sam zase svoje stare dni. Žena je šla z njim, in stregla jima je Urša. Naredil si je tam na vrtu bučelnjak in se posvetil popolnoma svojim bučelam. Sedel je tam na klopi, vlekel svoj vivček in gledal večjidel na bele planine, ki so se dvigale pred njim, velike in mogočne.

g) Narodna društva v Lvovu prirejajo narodne iluminacije, razsvetljave ob slavnostnih prilikah. V ta namen izda društvo transparent-slike s primerno podobo in besedilom in te slike à 2 ali 3 kr. se prilepijo na okna in drugod. To je narodna razsvetljava. Dobro bi bilo, ko bi Družba sebi v korist tudi to uvedla in nar. razsvetljava naj bi se napravila 5. junija na večer sv. Cirila in Metoda in naj bi se s tem zaznamoval narodni praznik, ki naj spominja vse narodne Slovence, da se ta dan še posebno spominjajo družbe. To bi bil naš Vaclavski dan.

h) Knjige. Knjige ali boljše knjižnice, ki jih izdaja Družba, imele bi dvojni namen: gmotni in moralni, nesti družbi dobiček in množiti našo mladinsko literaturo ter polniti šolske knjižnice. Pri nas je to tem bolj potrebno, ker je ravno mladeniška literatura zelo zanemarjena. Družba je tudi dozdej izdala nekaj knjig, ki pa je boljše, da o njih molčimo. Naj poslej Družba izda res dela, ki bodo polnila mlada srca z ljubeznijo do domovine ter imela splošno izobraževalen pomen. Isto tako naj bi Družba izdala za narod primerne brošure, kjer naj se pojasnijo narodna gesla etc.

i) Odkupovanje. Odkupijo se n. pr. na Češkem vsi boljši narodnjaki ob novem letu namesto obiskov. „Nar. Listy“ so prinesli letos 3 strani samih imen onih, ki so se odkupili. V tem je tudi Matični „novoletni dar.“ Isto se godi pri pogrebi in svatbah, za kar so napravljene posebne diplome. Gotovo je lepo za mlada poročenca, da se priseli z njima v hišo svatbene diplome, ki jima priča celo življenje, da ju veže poleg medsebojne tudi skupna ljubezen do naroda. Istotako se lahko vsak odkupi ob pogrebu, kar je gotovo ekonomično.

k) Narodni kolek je bil dosedaj last Družbe. Poslej se bo baje razdelil v družbinin podporni kolek. Prav bi bilo, da si Družba v tem osvoji svoj monopol. Treba je dati kolku tudi obliko, ki je prikupljiva. O zalogi, množenju, razpečevanju in razširjanju nar. kolka gl. sp. pri podružnicah.

l) V svojih oporokah se premalo spominjamo družbe. Na Češkem oporoke za „Matico“ s 50.000—100.000 kron niso redke. Pri nas se redko sliši o kakem slučaju. Pa morda si Družba ni znala pridobiti tistega zupanja in simpatije, da bi se ljudje v takih važnih trenutkih spominjali. Poseben dar bi morali prinesiti „domu na oltar“ — Mohorjanu. Žal, da se ni dozdej ne Mohorjeva niti C. i. M. Družba za to potrudila, pač pa so posamezni poverjeniki začeli v zadnjem času zbirati „dar Mohorjanov“. Sedaj plača vsak član Mohorjeve družbe po 10 vin. za pošto. Naj se k tem 10 vin. pridene stalno še 10 vin. torej plača vsak Mohorjan pri sprejemu knjig 20 vin. Pri 80.000 udih znesse to vsako leto svoto 8000 K, kar bo narod ob tej priliki rad prispeval.

Postaral se je bil mož. Njegova, prej ponosna postava se je uklonila docela. Oči, ki so mu gledale včasih tako trdo v svet, so postale prijazne in sanjave. Dolgi, kakor sneg beli lasje so mu gledali izpod klobuka, in so bili častiljivi in mehki. Ej, bil je to Dolnik; nesreča mu je strla ves ponos, sklonil je svoj tilnik in se čutil slabotnega in majhnega.

Včasih je prišel k njemu vnuk Janezek. Bil je to deček zdravih in rudečih lic; imel je plave lase in žive oči. Ded ga je gledal in postajal žalosten.

„Ej, tak je bil naš Janez,“ je mislil. „Vsedel se mi je na kolena in kramljaval nedolžno in se mi smejal.“

Dolnik je bil ginjen vsakokrat, kadar je prišel vnuk k njemu. Posadil ga je na kolena in ga pobožal po mehkih laseh.

„Janezek, ali bi rad strdi?“ je vprašal.

„Mhm,“ je odgovoril deček, in oči so se mu zasvetile. „Lepo prosim, oče.“

In Dolnik je odšel v čebeljak in se kmalu vrnil s kosom kruha, ki je bil na debelo namazan s strdjo. Smehljaval se je in se vsedel kraj vnuka. Gledal ga je od strani, in tedaj so se zbuvali v njem spomini na davne dni.

Največ doneska ima Družba dosedaj iz potrebnosti, ki so založene njej na korist kakor: žveplenke, cikorija, svinčniki, pivo, šampanjec itd. A tu je najbolj žalostna kapitola o Družbi, ki jo pišemo zelo neradi. Vžigalice, nabiralniki, cigaretni papirčki in svinčniki so namreč delo nemških tvrdk, cikorijo pa je dala Družba delati celo doma nemški tvrdki in jo s tem — rešila. Glede užigalic bi ne rekli končno nič, dasi je že skrajni čas, da se sezida zanje tovarna doma, da pa Družba s svojimi stvarmi podpira Hardtmutha, mesto n. pr. češki „narodni podnik“ in da „gliha“ z domačimi „nemci“, to je značilno za nje vodstvo. — „Srce, kaj hočeš še več...“

Našteli smo s tem dovolj sredstev, s katerimi se nabira narodni davek. Vidi se torej, da je sredstev dovolj in da jih je naša Družba doslej malo porabila, druge pa je porabila napačno. Porabiti pa jih mora v svojo in narodno korist, da se s tem zviša indirektni narodni davek, ki je stalnejši in večji, da se z njimi Družba bolj oživi v narodu in s tem zmanjša direktni davek. Le na ta način more Družba razpolagati z onimi tisoči, ki jih potrebuje, s tem pa bo postala tisti del našega narodnega življenja, da ne rečem središče, okoli katerega se vse suče, ki se ga spominjamo ob vsaki priliki, kot je to n. pr. pri šolski Matici, ki ji danes tudi že češke dame darujejo svoje lase in ki ji je n. pr. plačal neki gospod 1000 K, da je dobil fotografijo neke ljubljene gospodične. To so slučajji, ki govore o veliki požrtovlastnosti, ki ji odgovarjajo tudi enaki uspehi. Urediti je torej treba pri nas narodni davek, treba ga je tudi prav porabiti. — To pa je druga glavna naloga naše Družbe.

2. shod narodno-radikalnega dijaštva v Celju.

(Dalje)

IV. Drugo plenarno zborovanje.

Na plen. zborovanju je razpravljala iur. Fr. Lipold o vprašanju narodne obrambe. Dvoje je potrebno, da se ohrani narodna individualnost: prosvetna in gospodarska neodvisnost. Glede prve se sedaj borimo za narodne šole in zahtevamo poboljšanje in izpopolnitev našega narodnega šolstva s srednjimi in višjimi šolami. Tu sem spada delovanje Ciril-Metodove družbe. Podružnice morajo skrbeti tudi za izobrazbo svojih članov. Potrebna je njihova pokrajinska zveza. Izobraževalnemu delu na mejah je posvečati vso pozornost. Žal, da tudi tamkaj razširjajo klerikalci svojo enostransko in strankarsko „izomiko“. Treba bo še več ljudskih knjižnic, treba bo zveze izobraževalnih društev, treba bo narodne mladeniške organizacije zlasti za mladeniče od 14. do 18. leta; statistika narodnih, zlasti pa gospodarskih razmer služi v podlago obrambnemu delu na mejah.

Kaj mu je koristilo bogastvo? Ničesar mu ni prineslo; užil ni skoro nobene vesele ure — skrb je prihajala k njemu, skrb in žalost... Polastila se ga je prevzetnost, ker je videl, da je bogat. Otrpnilo mu je srce, da ni imel drugih mislij kakor: bogat sem in sem lahko ponosen! — Gledal je na druge prezirljivo in jih zaničeval; od otrok je zahteval istega ponosa in istega vedenja, a ni čutil, da so mu otroci drugačni... Bil je prevzet, a prevzetnost je velik greh.

Sedaj šele, šele na starost je spoznal to. In spoznal je tudi, da ga je Bog kaznoval, ker je bil prevzet. Umrla mu je hči, ko je bila stara komaj osemnajst let. Bila je bolna, a Dolnik ni hotel videti v tem božjega prsta, ki ga je svaril: Dolnik, pusti prevzetnost — prevzetnost je greh!... Ni slišal tega svarila, šel je naprej po svoji stari poti in se ni brigal.

In potem Janez...

„Kriv sem sam njegove smrti,“ je pomislil, in vest ga je zapekla. „Zakaj mu nisem prigovarjal z lepimi besedami, ko sem ga videl na krivi poti? Tako pa sem bil trd in nisem poznal njegovega srca... In potem, ko je udaril v jezi Petra. Odpustil naj bi mu bil, ko je

Boj za narodno gospodarsko neodvisnost je pri nas še le v povojih. Veliko smo dosegli z zadružništvom, treba pa nam je trgovine in industrije. Naj bi se slov. mladina jela obračati k praktičnim poklicem! Glede naše trgovine in obrti je naglašal govornik načelo solidnosti. Konča z opisovanjem delovanja „Südmarke“ in z željo, naj bi izdajala družba sv. Cirila in Metoda „Manjšinski vestnik“.

V debati govori tov. fil. J. Prekoršek o žalostnem stanju slov. okoliških šol v Vitanju, Vojniku in Laškem trgu. T. iur. J. Lešničar se ukvarja z nedelavnostjo slovenskih kmet. podružnic štaj. kmetijske družbe in z nalogo pokrajinskih zvez družbe sv. C. in M. Tov. iur. M. Štibler opisuje razmere na štaj. nemško-slovenski meji. Vesel je razvoj slovenstva v mariborskem okraju (danes osem narodno zavednih občin, pred 10 leti 1!). Ljudstvo je na meji odločno antiklerikalno. Opisuje „narodno“ in „izobraževalno“ delo slov. klerikalcev na zahodni štaj. jezikovni meji. Treba je ob mejah živahne napredne agitacije, drugače nam gredo vsi boljši elementi v nemški tabor! Povdarjal je pa, da je danes najbolj v nevarnosti meja od Št. Ilja do Zg. Radgone.

Nato govori poljudno g. potovalni učitelj Pušenjak o pomenu zadružništva v narodno-gospodarskem in socijalnem oziru. Naglašal je konečno potrebo slov. parcelačne in kolonizacijske banke in opozarjal na uspehe enake srbske in hrvatske banke v Zagrebu ter na poljske parcelačne banke na Poznanjskem.

Gosp. dr. Kukovec povdarja, da bo treba nastopiti pozitivno delo pri naši obrambi. Večno umikanje in samo obramba nas uničujeta! Strinja se s tem, da naj ne bodo dij. visokošolske organizacije politične, da se tako nudi dijaštvu prilika objektivno študirati politične razmere. Pri-poveduje o nastanku „Narodnega sveta“ za Sp. Štajersko in o črta nagibe, kateri so nagnili dr. Korošca, da ga je razbil. Tov. dr. Žerjav povdarja, da si moramo osvojiti mesta in trge, drugače smo na Sp. Štajerju narod brez bodočnosti! Omenil je, da bo začela šolska družba še to zimo z izdajanjem „Obrambnega vestnika“. Ne dvoji tudi, da se bo v kratkem osnovala „Zveza izobraževalnih društev“ in se ustvaril trajen „Narodni svet“ — toda brez tistih elementov, kateri so mu le v škodo. G. dr. Tuma pravi, da se izgubljam Slovenci preveč v malenkostih; morali bi organizirati vse svoje narodne sile proti velikemu nemškemu kapitalu in se v prvi vrsti vreči na gospodarsko osvojitve Trsta. Prof. Vajda opozarja na geslo „Svoji k svojim“ — a z dostavkom „vedno po pravici“, česar žalibog naši trgovci in podjetniki mnogokrat ne upoštevajo. Opozarja na germanizatorično silo uradništva in želi, da bi se v slovenskem časopisju gledalo na objektivnost.

prišel skesan in potr, in še sedaj bi živel. Drugi so pregrešili še več, pa so zdaj spoštovani. Ej, ta moja prevzetnost in trdota!... Ne bilo bi mu treba v Ameriko. — In takrat so zvonili zvonovi, in vedel sem, da ga ne bo nikdar več nazaj. Saj pravim — moja prevzetnost!“

In Dolnik je mrmral, in v srečo ga je bolelo.

„Kaj pravite, oče?“ ga je vprašal vnuk in ga pogledal začudeno.

„Domov pojdi, ti rečem. Čas je že.“ — Deček ga je ubogal in hitel čez vrt. Dolnik je gledal za njim toliko časa, da mu je izginil tam na cesti. Potem pa je dejal vivček na klop in se zagledal v bele planine.

„Ej, greh se mašuje že tu na svetu,“ je govoril polglasno predse. „In prevzetnost se kaznuje... Saj pravim — takrat so zvonili zvonovi. Zvonili so, ko se je odpeljal — in več ga ni bilo nazaj... Da, da — zvonili so zvonovi, in greh se mašuje na svetu.“

Starec je gledal nepremično na bele vrhove snežnikov. Njegove oči so bile trudne in solzne; sedel je sključeno tam za bučelnjakom in si z roko podpiral glavo. Mehak veter je vel sem od planin, in solnce je obsvetljevalo bele vrhove...

Pri popoldanskem zborovanju je govoril phil. tov. V. M. Zalar o „Svobodni šoli“. Naloga vsakega naprednega človeka je, da se pouči o sodobnih kulturnih vprašanjih; eno teh je „Svobodna šola“. Znan je pomen šolske vzgoje, zato se bje dandanes tako hud boj zastran nje. Danes imata na šolo glavni upliv država in cerkev, katera zahtevata, naj se v njej vzgoje nositelji gotovih idej, podložniki gotovih avtoritet. To ni in ne more biti zdravo stanje po onem pojmovanju šole, katero je podano poprej; zato je zahtevamo: šola naj se vrne šoli.

Dvoje glavnih vprašanj se nam tu stavi nasproti: 1. svobodni razvoj učenčevih zmožnosti, 2. odstranitev vseh ovir temu razvoju. Podlaga mu mora biti pri poučevanju materinščina. Kako žalostno je v tem oziru v Avstriji! Druga velika ovira svobodnemu razvoju učenčevih zmožnosti je avstrijska učna uprava, nezadostni šolski prostori, draga učna sredstva, premalo izobraženo učiteljstvo. Na učiteljskem ne slišiš ničesar o sociologiji, psihologiji, antropologiji, etiki itd. Učiteljstvu treba več izobrazbe!

Ako pa želimo, da vzgaja učitelj svobodno razvite, neodvisne državljane, mora biti tudi sam neodvisen. Predvsem mu je treba znanstvene neodvisnosti.

Za učiteljstvo je nadalje potrebna gospodarska neodvisnost in vsaj toliko državljanske svobode kakor je ima vsak državni uradnik. Odpravi naj se glasoviti § 54 šolskega zakona o „žalitvi učiteljeve dostojnosti“, ki nudi raznim duhovnikom odprto polje za denuncijantstvo. Upelje naj se šolska samouprava, javna kvalifikacija, pred vsem pa se naj oproste šolski sveti cerkvenega upliva.

V debati opisuje gospod učitelj Kveder trpljenje naprednega učiteljstva pod varuštvo cerkve in duhovništva in vsled tajne kvalifikacije. Tov. iur. Lešničar opisuje nastanek in posledice verske krize pri srednješolcu in svetu, naj bi dijaštvo primerjajoče zasledovalo verstvo do današnjih dni. G. dr. Kukovec izjavi, da stoji organizacija „Narodne stranke“ na temelju sedaj obstoječega šolskega zakona in se bo odločno uprla vsaki izpremibi v reakcionarnem smislu. Nadalje še govori tov. dr. Žerjav, ki opozarja na etične strani verskega poduka v ljudski šoli. Tov. iur. Munda opozarja na šolske zahteve naših klerikalcev in na način, kako zlorablajo klerikalci šolski zakon v svoje namene. G. dr. Tuma je nazora, da treba ločiti verstvo in etiko pri vsaki veri. Verstvo je filozofičnega značaja in ga je možno pravilno gojiti še le na višjih šolah; etiko pa se naj poučuje na ljudski šoli, a store naj to posvetnjaki.

Politični pregled.

Državni zbor bo sklican na dan 10. oktobra hkratu z ogrskim parlamentom. Krščansko socijalna stranka ne bo glasovala za slabo in krivično pogodbo z Ogrsko. Istega mnenja so socijalni demokratje in Čehi. Zato so avstrijski vladi pogajanja z Madžari zelo olajšana, ker ve, da se ogrskim predrznim zahtevam ne sme udati in nes me vstopiti pred parlament z neugodno pogodbo, s katero bi nikdar ne prodrli.

Ogrsko. Nagodbeni dogovori z avstrijsko vlado, nezadovoljstvo v mažarski koaliciji, gibanje nemadžarskih narodov in socijalne demokracije, vse to označuje na kratko politični položaj na Ogrskem. Sedaj so dogovori z Avstrijo pretrgani, čeprav so bili na Ogrskem že mnenja, da bodo imeli uspeh, drugi mesec se bodo nadaljevali v Budimpešti, kamor pridejo avstrijski ministri. A že sedaj se opaža, da se ogrska vlada umika. Iz nagodbenih nagovorov omenjajo zanimiv dogodek. Kot povračilo za žrtve s svoje strani je ogrska vlada zahtevala, da se ne sme ustanoviti mesto jugoslovanskega ministra, dokler ni rešen razpor med Ogrsko in Hrvatsko, a tedaj pa ne sme postati Hrvat nikakor jugoslovanski minister. V mažarski koaliciji se kaže med neodvisno stranko zopet staro nezadovoljstvo proti Košutu. Nemadžarski narodi nadaljujejo svoje delo in svojo organizacijo, a socijalna demokracija se pripravlja na

splošni štrajk, ki bode 10. oktobra, na dan otvoritve državnega zbora v Budimpešti. Dokler vlada ne uvede splošne volilne pravice, bo trajal štrajk.

Hrvatska. Hrvatski sabor bi se imel sniti dne 5. oktobra. Rakodezaj (ban) hoče izigrati koalicijo, da ne bi mogla v Budimpešto na državni zbor, ali koalicija je na vse pripravljena, a najmanj se boji novih volitev, ki morajo biti razpisane v kratkem! — Položaj se ni nič spremenil. „Ban“ Fuček-Rakodezaj se muči na vse strani kakor dozda, a svoje stranke in pristašev ne more dobiti.

Rusija. Začetek volitev v tretjo duno kaže, da vlada s svojim poostrenim volilnim redom ni mogla popolnoma zatreti opozicije. Zakaj med izvoljenimi volilnimi možmi je malo vladnih zaupnikov, in zdi se, da je resnična trditev ustavnih demokratov, da nima ruska vlada v celi državi niti trohice zaupanja. Z novim volilnim redom pa je vlada onemogočila židom skoraj gotovo vsako zastopstvo v tretji dumi. — Vlada je odredila, da se na sibirski železnici položi drugi tir, ki bo v slučaju mobilizacije omogočil hitrejše prevažanje čet na bojišče. Nadalje je odredila, da se v Vladivostoku in Nikolajevsku zgrade ogromne utrdbe in velike vojašnice, in v to svrhu je nakazala znesek 37 milijonov rubljev. Te odredbe so naperjene zlasti proti Japoncem.

V Maroku so se nade na mir zmanjšale. Samo eno plemo domačinov, ki biva v okolici Casablance ter ima največ strahu pred francoskimi topovi, se je začelo pogajati za mir, ostali rodovi so trdovratni in nočejo slišati o mirovnih pogojih. Med Španijo in Francijo se je pojavil razpor.

Štajersko.

Od Spielfelda do Maribora.

Nemško bojno društvo „Südmark“ je zborovalo pred kratkim v Mariboru, in govorniki na zborovanju so očitno povdarjali, da prva in najvažnejša naloga društva je ponemčiti slovenske občine, pokupiti slovensko zemljo med Spielfeldom in Mariborom in jo naseliti z nemškimi kmeti in rokodelci, tako da se bo jezikovna meja pomaknila kakih 12—15 km proti jugu. V dosegu tega cilja hoče „Südmark“ postaviti vse moči in žrtvovati čimveč, da bo Maribor mejnik, stoječ na jezikovni meji.

Ako pojde tudi v prihodnje tako dalje kakor dozda, ni dvombe, da se Nemcem ta načrt ne bi posrečil. Na slovenski Štajer tišči vsa ogromna nemška masa, pritiska vlada v Gradcu in na Dunaju, in nemška bojna društva, v prvi vrsti „Südmark“ in „Schulverein“ sta neprenehoma na delu, da ponemčita spodnje Štajersko. Od naše strani pa se ne kaže nikak organizovan odpor, dasi bi bili vsled svojega malega števila primorani postaviti vse činitelje v brambo. V prvi vrsti so to slovenski denarni zavodi, ki so prisiljeni, in katerih dolžnost je čuvati slovensko zemljo. Naše posojilnice in hranilnice bi morale skrbeti za to, da ne bi ginil in izumiral slovenski življenjski ob meji, da se slovenski kmet ne bi umikal nemškemu, njihova moralna dolžnost je skrbeti, da ne izginja slovenski jezik v krajih, ki so odnekaj bili slovenski.

To bi naši denarni zavodi dosegli, ako bi se ravnali po vzgledu nemških enakih zavodov, da bi namreč pokupovali kmetije, ki so ob meji na prodaj, in skrbeli za to, da privabijo slovenskih ljudi v obmejne kraje. V čuvanje jezikovne meje bi morale naše hranilnice in posojilnice iti gmotno na roko slovenskim posestnikom, da jim s posojili pomagajo iz zagate, ali jim dajo denarja, da si lahko povečajo svoja posestva, ker le takrat bo meja varna, ako bo tam dosti dobro podprtih slovenskih gospodarjev, ki bodo v lepih razmerah in bodo brez skrbi za svoj obstanek ponosni na svoj narod in jezik.

Ako bi naši denarni zavodi ravnali tako, bi si s tem ne nakopavali nikakih posebnih denarnih žrtev, ker bi jim ne pretila nikaka

izguba. Kupljeno zemljo bi lahko zopet prodali čisto z lepim dobičkom; sicer pa, ako so naši denarni zavodi zares slovenski, bi morali za to tudi kaj storiti, in brez žrtev ni zmage!

Vzemimo si v vzgled nemške denarne zavode. Povsod najdemo pri njih najprej načelo, da skrbe za obstoj in napredek nemštva v dotičnem kraju, saj s tem skrbe posojilnice indirektno tudi za svoj obstanek. Ko v Mariboru in okolici ne bo več Slovencev, bo šla tudi ondotna slovenska posojilnica in hranilnica rakom žvižgat. Poglejte v Celovec! Tam je bila pred 25. leti slovenska hranilnica, danes je ni, ker ni spoznala svoje naloge, skrbeti za ohranitev in napredek slovenskega življa v mestu in okolici. Ohranite nam mejo, spoznajte, kaj je vaša dolžnost!

Celjske novice. V prvi razred slovenske gimnazije je vstopilo samo nekaj nad 50 učencev. Temu je vzrok največ letošnja slaba hmeljska letina, nekoliko pa tudi slab napredek dijakov na tem zavodu, kjer je par pedagogov v primeri s profesorji na nemški celjski gimnaziji nerazumljivo strogih. Druga leta se jih je vpisalo nanovo nad 70, ter je imel prvi razred vedno dva oddelka, letos pa je samo eden. — Na nemški gimnaziji obstoji pripravljalni razred za učence, ki menijo vstopiti v ta zavod, in ki so ga dozda polnili večinoma sami slovenski sinovi, da se priučijo nemščini. Letos pa šteje ta razred samo 8 učencev, ker so slovenski starši prišli vendarle do prepričanja, da je prenespametno, da bi njihovi sinovi rabili devet let, da prebijajo gimnazijo. — Vsa agitacija z nemške strani proti slovenski deški okoliški šoli ni dosti izdala. Prestopili so na nemške šole le kaki štirje. Prvi, drugi in četrti razred so tako napolnjeni, da bodo morali imeti vzporednice. — Pri volitvah v pridobninsko komisijo v celjskem političnem okraju so zmagali Slovenci.

Sramotno imenovanje. Za vadniškega učitelja na c. kr. učiteljskišči v Mariboru je imenovan nemški nacionalc učitelj Herbst. Slovenske prosilce so prezrli.

V Slovenskih goricah zori letos kaplja, kakor je že dolgo ni bilo. Preveč sicer ne bo vina, a to, kar ga bo, bo izborno. Opozarjamo vinske kupce in prijatelje ljutomerske kapljice!

V Trbovljah je sklenil občinski odbor napravo že davno potrebnega vodovoda.

Ptujska posojilnica je dala 600 K podpore pogorelcem v Mihovcih in Zdragnjivasi, in to v prvi vrsti onim, katerim je zgorelo tudi poljsko orodje, da ne morejo izvrševati svojega dela.

Gornja Radgona je postala trg. S tem je dobila 4 glasove v okrajnem zastopu, ki so seveda nemški, ker je trg v „nemških“ rokah. Do prihodnjih volitev, torej čez tri leta, morajo Slovenci dobiti tudi večino med veleposestniki, drugače pade gornjeradgonski okrajni zastop nazaj v nemške roke.

Pozor, vinski kupci! Bliža se čas, ko bodo zopet vinski kupci preplavili brežiški okraj na potu za dobro in ceno vinsko kapljico. Slovenski krčmarji so se doslej žalibog prepogosto zatekali k najzagrizenjšim sovražnikom slovenskega naroda, kot so Matheis, Schniderschitsch, del Cott, Grebenz itd. Opozarjamo, da slovenska vinorejska zadruga v Brežicah posreduje pri kupčiji vina. Pozivljamo vse slovenske vinotrčce, da kupujejo vino le od Slovencev; brežiški Slovenci bomo letos strogo pazili, pri kom narodne tvrdke kupujejo vino in bomo vsak slučaj nepotrebnega kršenja gesla „Svoji k svojim“ brez ovinkov objavili.

Koroško.

„Mir“ tožen. Znani renegat Jožef Krasnik, (sedaj Krasnigg) iz Svetne vasi na Koroškem, čegar oče je bil prvoboritelj koroškega slovenstva, slovenski deželnozborni kandidat na Koroškem in ustanovitelj celovškega „Slovenca“, je čutil potrebo, da širši svet izve za njegova pangermanska junaštva in je zato tožil odgovornega urednika „Mira“, ker mu je „Mir“, izhajajoč v Ljubljani za časa volilne borbe očital razboj-

ništva. V torek je bil odgovorni urednik tožen pred ljubljanskim okrajnim sodiščem radi zane-marjenja urednikove dolžnosti. Krasnik je prišel osebno s svojim zagovornikom, ki se je časih pisal dr. Canka, a se je sedaj pokvaril v Zangerja. Obtoženi odgovorni urednik je na Krasnikovo veliko žalost izjavil, da hoče za svoje trditve, vsled katerih je tožen, nastopiti dokaz resnice. Vsled tega je sodnik odstopil vso stvar deželnemu sodišču.

Koroški deželni zbor je zbran k jesenskemu zasedanju. Kot znano, sedi v njem samo en Slovenec, poslanec Grafenauer, ki ga pa nemška večina niti malo ne upošteva. Po številu Slovencev na Koroškem bi nam šlo najmanj 6 poslancev, a v sedanjem položaju smemo biti zadovoljni, ako pri bodočih volitvah spravimo 2 poslanca v deželni zbor. — V 5. seji dne 18. septembra je zbornica vzela naznanje poročilo in predlog deželnega odbora, da se razdeli tržka občina Sp. Dravograd. — Sodeč po poročilu bo občina najbrž razdeljena, dasi je večina posestnikov Sp. Dravograda podala prošnjo, naj se razdelitev opusti. — Proračun Koroške za leto 1908 kaže naslednje številke: Potrebščina 4,782.340 K, pokritje 754.764 K, primanjkljaja 5,027.567 K. Primanjkljaj bodo pokrili z deželnimi dokladami in deželnimi davščinami ter z novim posojilom 400.000 K.

Nemški listi poročajo z vso jezo in svojo navadno pravicoljubnostjo, da je baje naročil predsednik graškega nadsodišča nekaterim koroškim sodnikom, naj rešujejo slovenske vloge tudi slovensko. A ta vest je popolnoma izmišljena. Namen je prozoren. Nemci bi radi zopet nekaj izprešali od vlade in zato iščejo vzrokov, da bi se mogli delati razburjene. Ker nimajo resničnih vzrokov, si jih pa izmišlujejo.

Žitaravas. Priziv, ki so ga vložili Slovenci proti občinski volitvi v III. razredu, je koroška nemško-nacionalna vlada po sedmih mesecih zavrgla. Usmilila se je pri zadnjih državnoborskih volitvah propadlega Seifriza in mu rešila vsaj županski stol, dasi so se ob volitvah vršile očitne krivice. Nemčurji so delili glasovnice, popisane z njihovimi kandidati, in le na izrecno zahtevo je bilo mogoče dobiti nepopisane glasovnice, nekemu volilecu pa je sploh niso hoteli izročiti. Volitve so bile popolnoma nezakonite, in koroška deželna vlada ščiti očitno krivico. — Pri teh občinskih volitvah smo si pridobili Slovenci II. razred, in v III. razredu smo vključili silnemu pritisku in goljufijam zaostali le za 20 glasov. V treh letih se zopet vidimo.

Primorsko.

Goriški deželni zbor ne bo sklican. Tako misli vlada preprečiti vsak nastop proti krivičnemu volilnemu redu. Deželni zbor bo razpuščen, in volitve se vrše še letos po novem za Slovence skrajno krivičnem volilnem redu. — Slovenski poslanci so se imeli postaviti na stališče, da večina v deželi mora imeti večino v deželni hiši. To je pač tako upravičeno, da temu ne more nikdo ugovarjati. Verjamemo radi, da bi se Lah protivil, kar le mogoče. Ali Slovenci bi morali ostati na svojem stališču ter ne kreniti niti korak od njega. Vlada je na Moravskem sama posredovala, da se je poravnala krivica tako, da je večina v deželi prišla do svojih pravic, istotako bi morala posredovati tudi na Goriškem. In če bi le ne šlo, pa rajši nič, nego nov volilni red s staro krivico, volilni red, ki nosi na sebi znak skrajne slovenske popustljivosti in onemoglosti, znak slovenskega hlapčevstva in laške premoči. Za tak krivični volilni red bi ne bilo nikdar in nikjer dobiti rodoljubnih poslancev. Rajši nič — počakajmo, da se dobojuje boj za splošno in enako volilno pravico tudi za deželne zbore. Ta boj je tako močan, da mu mora slediti znaga v doglednem času. — Tako bi bili morali postopati, pa bi bili Lah videli, da mora prej ali slej pasti njihova premoč. Tako postopanje bi bil odobraval vsak goriški Slovenec. Ali ker niso tako delali, je gotovo, da so goriške klerikalne poslane, predvsem vodjo dr. A. Gregorčiča, vodili osebni in strankarski nagibi.

Slovenska umetniška razstava v Trstu. (Dopis.) Poroča se, da razpravljajo v tržaških slovenskih krogih misli o prireditvi slovenske umetniške razstave v Trstu. Priznati je treba, da bi bilo velikega pomena, ako se slovenska umetnost pokaže tudi pred tržaškim občinstvom. Prvič zato, ker so se slovenske umetniške razstave prirejale doslej samo v Ljubljani, širši tržaško-slovanski krogi pa niso imeli prilike, seznaniti se s slovansko umetnostjo v celokupnih reprezentacijah. Drugič, ker je treba priznati, da je glavna sila slovenskega in avstrijsko-jugoslovanskega kapitala osredotočena v Trstu. Kapital pa je kot takšen predpogoj vsega kulturnega, ergo tudi umetniškega razvoja. Ugoden uspeh slovenske umetniške razstave v Trstu bi imel neizogibno posledico, da bi tem ostreje označil Trst kot drugo kulturno središče vsega Slovenstva. Razvoj naroda se ne more ozirati na nikake tradicije, temveč zgolj na praktične interese. Če se v Trstu ne pričakuje samo reprezentacija umetniška, temveč tudi gmoten odziv, je naloga slov. umetnikov, da čimprej konstitujejo odbor za slov. umetniško razstavo v Trstu in jo povzdignejo do kar najimpozantnejše višine. Manifestacija sama na sebi pa je seveda lepa stvar, — a zase — malo vabljiva, vsaj za eno v tem slučaju najbolj bistveno interesovano stran.

Vladimir Levstik.

Slovenske šole v Trstu. V prvi razred Št. Jakobske ljudske šole, ki jo vzdržuje „Družba sv. Cirila in Metoda“, se je vpisalo letos 234 otrok, in sicer 144 dečkov, in 120 deklic. Veliko število slovenskih otrok se je vpisalo v nemške ljudske šole, a še več v laške. Sramota avstrijski vladi, ki tako počenja s slovenskim narodom, kakor jej velevaljo naši dušmani. — Letos odpre naša šolska družba podružnico slovenski št. Jakobski šoli in sicer v ulici sv. Frančiška (Trgovsko-obrtna zadruga). To je tembolj treba, ker je šolski nadzornik vsled premajhnih prostorov izključil iz slovenske šole mnogo učencev.

Slovensko gledališče v Trstu. Slovensko gledališko društvo v Trstu pod vodstvom gosp. A. Verovška se marljivo pripravlja in namerava nastopiti prvič v prvi polovici meseca oktobra. Spočetka se bodo vprizarjale zvečine ljudske igre, kar je prav, ker morajo računati najprej na nižje sloje. Sezona se začne s poljsko komedijo grofa Foedra. Redno bo gostovala vsak mesec ljubljanska igralka gospa Gusta Danilova.

Nemci v Trstu se zelo množe. Velik del tržaške trgovine je v njihovih rokah, in v zadnjih letih se med njimi kaže močno politično gibanje. Sedaj so ustanovili v Trstu društvo nemških delavcev in tudi železničarji so ustanovili svojo organizacijo na nacionalnem temelju.

Utrjenje Trsta. Odkar se Italija tako pridno oborožuje, zlasti pa povečuje in obnavlja svojo mornarico ter gradi trdnjave ob avstrijski meji, so začeli tudi Avstrijci nekoliko pomisljevati, ali bi ne bilo dobro, ako bi se tudi mi nekoliko pobrigali za varnost svojih mej proti Italiji. Zlasti v utrditvi Trsta so že mnogo pisali. Sedaj je dr. Nord v dunajski reviji „Oestr. Rundschau“ priporočal načrt, ki ga je sestavil pred več nego 30 leti general pl. Herman. Temu se ni posrečilo prepričati avstrijskih vojaških krogov o ugodnosti svojega načrta, pač pa so se ga polastili Francozi in „Angleži“ in so po njem utrdili več svojih pristanišč. Ta načrt obstoji v tem, da bi se sezidale nad Punto Franco pri Gradežu in nad Kopro v Istri, ob kateri črti je morje široko komaj 18 km, trdnjave in sicer dve na širokem morju na umetnih otokih, na vsaki strani na bregu pa po ena. Te trdnjave bi obvladale vso črto in bi zabranile tudi mornarici vhod v tržaški zaliv. Ta način utrditve bi ne bil predrag, ker je morje v tržaškem zalivu jako plitvo.

V Trstu je sklenilo obč. zastopstvo priti podraženju kruha s tem v okom, da bo zgradilo lastno občinsko pekarno in bo določilo uradno vsem pekomo ceno.

Kranjsko.

Kranjski deželni predsednik. Schwarz, živi v prijetnem prepričanju in zavesti, da sme na Kranjskem streljati politične kozle po mili volji, da sme briti norec iz slovenskega naroda, ker so kranjski klerikalci njegovi varuhi in varovanci. Schwarz meni, da lahko postopa s Slovenci, kakor se mu zljubi, da lahko pometa z nami, preganja slovenske uradnike, namešča na vsa boljša mesta same Nemce, germanizira naše šolske zavode, in vse to brez kazni, ne da bi se mu skrivil las na glavi, ker prijazno koketira s takomenovano „Slov. ljudsko stranko“, bolje in pravično rečeno, s kranjskimi klerikalci. Schwarz in Šušteršič lezeta drug drugemu v čreva, in zato in vsled tega, ker je kranjski klerikalizem enak narodnemu izdajalstvu, se germanizira na Kranjskem, da je škandal! Kaj je napravila vlada s sporazumljenjem klerikalcev s I. ljubljansko gimnazijo, je znano, kako namerava na finančni direkciji vsa važnejša mesta zasesti z Nemci, je tudi javna tajnost. In gotovo je, da bi si Schwarz ne upal nikdar nastopati tako predrzno in izzivalno napram Slovencem, ako bi ne poznal popolne narodne nezvesti klerikalnih kolovodij. Germanizacija na Kranjskem se vrši z vednostjo in tihim dovoljenjem klerikalne S. L. S., ki hoče priti pri nas do nadvlade, pa naj tudi bodo Slovenci pogaženi v blato. Samo da triumfira klerikalizem, kaj jim mar slovenski narod!

Na I. ljubljanski državni gimnaziji se je torej letos začelo šolsko leto brez ravnatelja. Kaj takega se sploh še ni zgodilo v nobeni deželi dozdej niti na Avstrijskem, in nobenemu narodu ni pokazala vlada na tak očividni način svojega omalovaževanja kakor Slovencem. Pol leta je imela vlada čas imenovati ravnatelja, in vendar se ni pobrigala za to. Edini njen namen je bil germanizirati slovenski srednješolski zavod, a tega si dozdej ni upala. Kranjski deželni predsednik Schwarz se je sicer pošteno trudil okraštiti Slovence, in to si bomo zapomnili. Kot znano, so klerikalci njegovi politični zavezniki, in kot takšni sokrivi njegovih lumparij. Vse to naj si narod zapomni!

Slovenski umetniki na Poljskem in Ruskem. Slovenski umetniki, slikarji in kiparji, skrbje na svoj način za najlepšo stran slovanske vzajemnosti, namreč za kulturno spoznavanje in zbližanje, kar mora biti in je temelj ožji medsebojni zvezi. Zbližali in seznanili so z našo umetnostjo že vse Jugoslovane, a sedaj so se namenili na slovanski sever. Po Božiču prirede namreč več razstav po poljskih in ruskih mestih. Prva razstava bo v Krakovem, druga v Varšavi, od 15. aprila do konca maja, potem pa v Poznaju, na pruskem Poljskem. Te tri razstave so že zagotovljene, in so prevzela pokroviteljstvo ondodna umetniška društva. Razstavo namestavajo prirediti tudi v Lvovu in Kijevu, kar pa še ni gotovo. Razstave se udeleži v prvi vrsti umetniški klub „Sava“, ki bo pa razposlal vabila tudi na ostale slovenske umetnike za udeležbo. Seveda se pošljejo na razstavo samo strogo umetniška dela, po številu kakih 60—70.

Iz Jesenic. Ciril-Metodova podružnica na Savi pri Jesenicah se je pretečeno nedeljo na novo ustanovila. Slovenski javnosti je itak že znano, da je pred kratkim župnik Zabukovec odložil blagajništvo prejšnje podružnice, pritiskal na ostale odbornike, da so odstopili, ter razdružil podružnico. S tem domoljubnim činom si je hotel ovekovečiti ime, ker je baš on prvi začel razdirati že obstoječe podružnice, ter s tem namignil klerikalcem, naj ga posnemajo, da se maščujejo radi poraza v Bohinjski Bistrici. Seveda župnik Zabukovec pa je morda samo eden na Slovenskem in zato ni našel najbrž posnemalcev. — Pa tudi na Savi je zašumelo med delavci, in trpke besede so se slišale na naslov tega fanatika. Zadnjo nedeljo so si ustanovili novo podružnico in takoj se je nad 60 članov vpisalo, kojih število pa še vedno raste. V odbor so si izvolili poštene in značajne moške, ki znajo sami misliti, ter jim ni treba hoditi v župnišče po nasvete. Tako je prav! — Uverjeni smo, da bo naša prepo- trebna družba od te podružnice več prispevkov

dobivala nego od prejšnje. — Rojaki! Čegar je mladina, tega je prihodnost! Spominjajmo se pri vsaki priliki Ciril-Metodove družbe, da rešimo mladino iz tujih krempljev ter jo ohranimo narodu. Čim manjši in revnejši je narod, tim večja mora biti požrtvovalnost.

Z Dolenjskega se nam piše: „Sl. N.“ je pisal, da N. L. sam ne ve, zakaj je na svetu. Prosili smo neko napredno organizacijo za pravila, po katerih bi povzeli za ustanovljajočo se družbo navodila, pa še odgovora ni bilo. — Če samo to in enako zabilježite v „N. L.“, kako nedelavni so pri teh „naprednih“, ste že storili delo, ki kaže, da veste, zakaj ste na svetu. Progress.

Ravnateljstvo „Južne železnice“ hoče uradništvu vsiliti plačilno lestvico državnih železnic. Temu se bode pa uradništvu odločno uprlo, ker s tem ni niti izpolnjena zahteva po zboljšanju plače v znesku najmanj 400 kron, katero je stavilo uradništvu že pred sedmimi leti. In povrh tega ne misli storiti ravnateljstvo nič za delavce in uradnice. — Omenimo, da je imela lani Južna železnica 130 milijonov kron dohodkov, bilo bi torej pravično, da bi se spomnila onih, kateri so ji s svojim delom to pridobili.

Deželne užitninske razmere. V Vašem cenj. listu z dne 6. t. m. št. 42 ste jako dobro osvetlili, kako trdo, barbarski naši deželni očetje postopajo s svojimi uslužbenci dacarji in njihove delavske moči po judovsko izkoriščajo. A še neka druga zadeva je, namreč ta, da dežela s svojimi predponodbami izvija denar iz revnega ljudstva. Tako n. pr. je lani samo za davčni okraj Rudolfovo na ta način prvotno izpisano ponudbeno svoto povzdignila za celih 12.000 K samo na državnem davku. K temu pride še 40% dež. naklada 4800 K, torej skupno za 16.800 K, kar bodo tedaj Novomeščani letos več plačati morali, kakor bi bili plačali, če bi se dežela v to ne vtikala. Vkljub vsem zaprekam, ker se želijo ljudje tiste stroge deželne kontrole iznebiti, je sedaj še zmiraj 10 davč. okrajev na Kranjskem glede užitnine odkupljenih, katerim je dežela že vsem, nekaterim še povečkrat prvotno izključno ceno najmanj za 10% zvišala, ker manj vis. erar niti ne sprejme, tako da bode moralo onih 10 okrajev samo letos, povprečno računeno (nekateri več, drugi manj) vsak po 10.000 K, več odkupnine plačati, kakor bi jo bili plačali, če bi dežela molčala. — Torej vsled deželnih predponodb bo šlo 100.000 K več v drž. in dež. mavho samo letos, kakor bi bilo treba, katere bi bile lahko med ljudstvom ostale, kakor rečeno, če bi dežela stvar v miru pustila. Ob volitvah pa vzdihujejo naši poslanci nad revnim ljudstvom: O ubogi kmetič, dragi posli, dragi delavci, veliki so davki; če ne družega, bomo Vam davčno breme olajšali! Tukaj se pač jasno vidi, kako so pripravljeni revnemu kmetu, in sploh ljudstvu davčno breme olajšati.

Ljubljanski občinski svet je sklenil zvišati letni prispevek „Družbi sv. Cirila in Metoda.“

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. V zadnji odborovi seji družbe sv. Cirila in Metoda so se izvršila sledeča imenovanja: za Trst g. Ciril Petrove izprašan učit. kandidat in gđ. Rozalka Goli izprašana učit. kandidatinja; — za vrtec v Hrastniku gđ. Alojzija Ant. Kuster vrtnarica; za drugi vrtec, ki se ustanavlja, pa gđ. Marija Poglajenova vrtnarica; za vrtec na Jesenicah vrtnarica gđ. Angela Rekarjeva.

Knjižnica in čitalnica za Krakovo in Trnovo. „Politično in prosvetno društvo za Krakovo in Trnovo“ v Ljubljani otvori svojo knjižnico in čitalnico. Nabralo, oziroma nakupilo si je lepo število knjig, kar jih ima naša književnost, in upa, da si pomnoži še letos svojo knjižno zalogo vsaj do 500 knjig, kar pa bode odvisno od podpore društvenh prijateljev.

Akad. fer. društvo „Prosveta“. Na ob- čnem zboru v Celju dne 5. t. m. novoizvoljeni odbor se je v svoji seji dne 9. t. m. konstituiral tako-le: preds.: cand. iur. Avgust Munda; podpredsednik: cand. iur. Oton Fettich; tajnik: stud. iur. Josip Klepec; blagajnik: stud. iur. Fran Trampuž; knjižničar: Alb. Pleško; namestnika: stud. iur. Rudolf Sajo- vica in stud. agr. Albert Vedernjak; preglednika: cand. ing. Janko Hočevar in cand. iur. Anton Sodnik.

Prijateljem slovenskega dijaštva. „Radogojev“ odbor je letos dobil 50 prošenj za podporo, ustanov po 200 K pa ima podeliti le 16. Primoran bo torej 34 prošenj odkloniti. Odkloniti bo moral med temi večino zelo vrednih in potrebnih prosilcev, ki ne morejo na visoke šole, ako se jim ne seže pod ramo. V tej sili si dovoljuje „Radogojev“ odbor apelirati na slovensko rodoljubje, da mu priskoči na pomoč, da mu ne bo treba vršiti prebridkega posla odklanjanja revnih prosilcev. Slovenski Ljubljancje, ne zapustite nas v tej sili! In Vi spoštovani rodoljubi po širni slovenski domovini, ne odrecite nam tople prošnje, saj podpira „Radogoj“ dijakke iz vseh slovenskih pokrajin. Naj bi ta prošnja odmevala tudi v srcih rodoljubnega ženstva slovenskega, da bi zbiralo od hiše do hiše za uboge slovenske dijakke, ki živijo v bedi ali pa ne morejo slediti želji svojega uma, da bi šli študirat na visoko šolo. Podpore je pošiljati na naslov „Dijaško podporno društvo Radogoj“ v Ljubljani.

Obrtniška zvižaja. Barvar Jos. Reich v Ljubljani hoče po vsej sili žaliti slovenski narodni čut. Po slovenskih časopisih ponuja svojo barvarnico in kemično pralnico, češ, Slovenci, le k meni, saj vaši listi priobčjujejo moje ponudbe. Toda če mu pošljete obleko čistit ali barvat ter mu pišete slovenski, ti jo bo po končanem delu vrnil s samo nemškim naslovom in računom. To ravnanje Reichovo nasprotuje dostojnosti in je za Slovence žaljivo, ker se vidi, da ne smatra Slovence toliko vredne, da bi z nami slovenski občeval. Ne silimo k njemu in ga ne motimo, ker nas ne mara slišati. Saj imamo svoje obrtnike in svoje barvanje! — Po perju, glasu damo ime ptici, — človeku po značaju, govorici.

Živinorejska razstava. Živinorejska za- druga za selško dolino priredi v petek dne 4. vinotoka t. l. živinorejsko razstavo v Selcih. V naši deželi je v tej dolini začela živinoreja najbolj napredovati in živinorejska zadruga de- luje posebno na rejo čistega pingavskega ple- mena, ki je posebno ugodno za mlekarstvo, je potreba, da se živinorejci s pomočjo razstave pouče o umni živinoreji ter za njo vzpodbujajo. Na razstavo je pripuščeno privesiti bike, krave do petega leta in teleta v starosti od treh me- secev dalje; živina mora biti čistega ping- avskega plemena. Za lepo živino je do- ločenih več daril v denarju in častnih diplom. Razstava se otvori ob 9. uri dopoldne. Po ogledovanju živine bode poučno strokovno pre- davanje o umni živinoreji s posebnim ozirom na razstavljeno živino. Ob tej priliki je tudi ži- vinski semenj, da bode kupcem dana prilika za dober nakup plemenske živine. Prilika bode dana živinorejcem, da si bodo lahko ogledali vzorni hlev in gnojišče. Po zaključni razstavi bo banket z godbo. Dne 4. oktobra bodo pri vseh jutranjih vlakih na Škofjeloškem kolodvoru pripravljeni skupni vozovi, ki dospo v Selca v eni uri. Kmetovalcem, ki se zanimajo za živi- norejo, se toplo priporoča, naj se razstave ude- leže v obilnem številu.

Upravna letnih in živinskih sejmov v Ljubljani. V smislu sklepa ljubljanskega obč. sveta je deželna vlada dovolila, da se popolnoma opuste dosedanji letni blagovni sejmi in da se uvedejo vsako sredo živinski sejmi. Ako pade sredo na praznik, se vrši semenj en dan poprej. Na te živinske sejme se sme prignati vole, bike, krave, teleta, kozle, koze, ovce, jančke in pra- šiče; vsako prvo sredo v mesecu se smejo pro- dajati tudi konji. Prodaja majhnih teličkov, kot klavno živino, je prepovedana. Sejmi so se pri- čeli v tem mesecu.

Raznoterosti.

Südmarka na delu. Društvo „Südmark“ ima 39.300 udov v 388 podružnicah. Na Ko- roškem je podružnic 48, udov 5.300, na Kranj- skem je podružnic 25, udov 1.900, na Goriškem je podružnic 6, udov 2.000, na Štajerskem je podružnic 118, udov 13.200. Dohodkov je imelo društvo l. 1890 7.453 K, l. 1906 181.255 K. V vseh šestnajstih letih vkup: 1.146.893 K. Za leto 1907 se pričakuje zvišanje dohodkov za

50.000 K. L. 1906 je dala Koroška 16.402 K, Kranjska 2.597 K, Goriška 4.326 K, Štajerska 43.000 K. Dalo je društvo za Koroško 10.147 K, Kranjsko 8.696 K, Goriško 5.693 K, Štajersko 60.000 K. Podružnice imajo udov: Celovec moška 1212, ženska 380, Maribor, moška 523, Ljubljana moška 370, Maribor ženska 353, Beljak moška 329, Celje 310, Ljubljana ženska 309. Razni kraji so dali: Celovec 5256 K, Trst 3582 K, Beljak 2365 K, Maribor 1711 K, Ljubljana 1483 K, Celje 1123 K. Slovenci, branimo se in delajmo, dokler je dan!

„Aus einer kleinen Garnison“. Ta vojaški roman lajtnanta Bilseja, ki je vzbudil v Nemčiji toliko prahu, izide tudi v slovenskem prevodu. Sloveni ga učitelj Janko Leban. Bilse je žel za svoj roman slabo plačilo: Pol leta ječe, in je bil degradiran. Honorarja je dobil 3.300 mark, njegov brezvestni založnik pa je vtaknil v žep nad 220.000 mark čistega dobička.

Honorari ruskih pisateljev. Grof Lev Tolstoj je s svojimi deli pridobil toliko, da dobi letno rento 25.000 rubljev, dasiravno že več let izdaja svoja novejša dela brezplačno. Dostojevskega vdova je dobila za dela svojega soproga 75.000 rubljev. Kuprinu je samo njegov „Dvoboj“ prinesel 10.000 rubljev. Sergjenku je vrgla knjiga „Kako živi in dela Tolstoj“, 15.000 rubljev. Gorki in Andrejev sta tako priljubljena, da dobita za vsako vrsto svojih spisov po en rubelj.

Učenjak-čudak. Nedavno je umrl v Rusiji Valerij Kossulin, profesor prirodopisja. On je živel samo za svoj prirodopis (rastline, ptice, mrčes) tako, da ni razen svoje stroke nič drugega vedel ter se ni zanimal za nobeno stvar, ki se godi v Rusiji ali po daljnem svetu. Ko so ga vprašali, kaj misli o Čehovu, je odvrnil, da ne čita beletristike. Ko mu je prijatelj naznanil, da je car dal ustavo in kaj on misli o tem, je vprašal prijatelja: Kako vas morejo zanimati take malenkosti? Današnja generacija ni dobra, druga bo boljša, a če ne ta, potem tretja, četrta, peta itd. Tako bo tudi z dumbo. Nabavil si je knjižnico z 20.000 knjig, ki je vse prečital, a sam ni ničesar napisal.

Židovska modrost. Bog je pošten plačnik, ali odlašalec. — Komur je Bog dal grbo, jo mora nositi. — O Bog, daj mi kruha, dokler imam še zobe. — Človek je slabši od bilke in

močnejši od pečine. — Človek si stori sam toliko hudega, kolikor mu ne more deset sovražnikov. — Uho daj vsakemu, roko prijatelju, usta le ženi. — Žena si napravi moža za sužnja in za gospoda. — Prva žena je od Boga, druga od ljudi, tretja od hudiča. — Ženske zapeljujejo k dobremu in k hudemu, ali zapeljujejo vedno. — Z resnico prideš pred Boga. — Za srečo ni treba pameti, ali za pamet je treba sreče. — Hočeš biti bogat? Bodi sedem let svinja! — Siromak pade na hrbet in si razbije nos. — Modrosti pristojna molk, ali molk sam še dolgo ni modrost. — Ljubši star sovražnik, kot deset novih prijateljev. — Svoj živi dan se uči človek pameti, slednjič pa umrje kot norec. — Rajši z modrijanom v pekel, kot z norcem v nebesa. — Z jokom ne plačaš dolgov.

Pred uporabo.

Po uporabi.

voda za prsa je povsod v porabi pri deklicah in ženah s slabo razvitimi prsi, ali pa pri onih, katere so v otročji postelji izgubile prsa. Tisoče priznanih pisem o sijajnih uspehih je na razpolago. Cena steklenici z natančnim pojasnilom K 5.—. Razpošilja proti naprej plačilu, ali proti povzetju **Specijalna trdka za kosmetiko H. Weiss, Dunaj, XIV/3. Sechshaus 7.**

Rimska cesta 2. Hilšerjeve ulice 5.

Prva kranjska tvornica klavirjev v Ljubljani

WARBINEK-ovi

piani so neprekosljivi!

Klavirji, harmoniji, tudi samoigralni, električni. Prodaja se tudi na obroke. Stare klavirje jemljem v zameno. Dajem tudi na posodo. Uглаševanja in poprave se izvršujejo točno in dobro. Solidne cene. Petletna garancija. Prepričajte se osebno.

SINGER šivalni stroji

za vse mogoče namene

ne samo za industrijo, marveč tudi za vsako šivanje v družini, morejo se naročiti samo pri nas.

Pazi naj se, da se nakupuje samo v naših prodajalnah.

Kranj, Glavni trg 192.

Singer Co. Delniška družba za šivalne stroje

V blagohotno uvaževanje! Vsi od drugih trgovin s šivalnimi stroji pod imenom „Singer“ ponujani stroji narejeni so po nekem našem starejšem sistemu, ki za našimi novejšimi sistemi druž. strojev v konstrukciji, zmoglosti in trpežnosti daleč zaostajajo.

Naše prodajalne se vse poznajo po tem znamenju.

Podružnice v vseh večjih mestih.

Godlikovana v Parizu s častnim križcem, diplomom in zlato medaljo.

Patentirana v 30 državah.

Streha prihodnosti!

Cementna zarezna strešna opeka

iz portland-cementa in peska

Praktična! Lepa!

Trpežnejša in bolj lahka streha, kakor iz vsake druge vrste strešnih opek iz ilovice.

Edini izdelovatelj za Kranjsko:

Janko Traun

izdelovatelj cementnin na Glincah pri Ljubljani.

Le „Zvezdna cikorija“

iz Prve jugoslovanske tovarne za kavine surogate v Ljubljani

je pravi slovenski izdelek!

Podružnica v Spletju **Ljubljanska kreditna banka** Podružnica v Celovcu

Delniška glavnica: **2.000.000 K**

obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun od dne vloge do dne vzdiga **po 4 1/2 %**

Res. fond: **200.000 K**

Rentni davek plačuje banka sama. Sprejema zglasila za subskripcijo deležev „Hotelske družbe z o. z. Triglav“ po K 500.—, 1.000.—, 5.000.— in 10.000.—. Rentni davek plačuje banka sama.

Zakonito zavarovano.

Vsako ponarejanje kaznjivo.

Edino pravi je le Thierry-jev balzam

z zeleno znamko z nuno.
12 malih ali 6 dvojnatih steklenic
ali 1 velika posebna steklenica
s patent. zamaškom K 5.—.

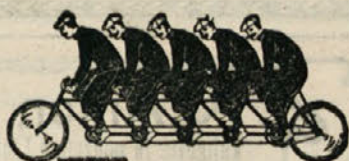
Thierry-jevo centifolijsko mazilo
za vse še tako zastarane rane, vnetja,
poškodbe itd. 2 lončka K 3.60.
Razpošilja le proti predplači ali
po povzetju.

Obe ti dve domači sredstvi sta kot najboljši
splošno znani in svetovno slavni.
Naročila je nasloviti na

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogiški Slatini.

Dobiva se skoro v vseh lekarnah. Brošure s tisoči za-
hvalnih pisem zastonj in franko.

„Lira-kolesa“

Najboljši izdelek Najnižje cene

3 letno jamstvo. Pošlje se takoj na poskušnjo. Colnine pro-
sto od avstr. razpošiljalnice. Cenik zastonj. Zastopniki se iščejo.

Rihard Ladewig, Prenzlau

(prov. Brandenburg), poštni predal št. 235.

Pozornost vzbujajoča novost!

Poceni!

Na vsako
sprehodno
palico se
lahko
natakne

Praktično!

1 komad
samo 2 K,
3 komadi
5 K 50 v.

Daljnogled — 50 kratno povečanje.

Pošilja po povzetju: Henrik Weiss, Dunaj, XIV./3,
Sechshauserstrasse 5/23. Naročite takoj to Vas bo razveselilo!

Steckenpferd- Lilijino mlečno milo

Bergmann & Co., Draždane in Dečin ob Labi

je in ostane glasom vsak dan dohajajočih priznalic
najvsepešnejše izmed vseh medicinskih mil zoper
pege, kakor tudi v dosego in ohranitev nežne,
mehke kože in rožne polti. Na prodaj komad po
80 vinarjev v vseh lekarnah, drogerijah, trgovinah
s parfumerijami in milom in v brivnicah.

PFAFF šivalni stroji

so najboljši

za družinsko uporabo.
Šivajo, krpajo in vezejo.
Neprekosljivi za obrtne namene,
šivajo naprej in nazaj.
! Kroglasto ležišče !

Glavni zastopnik
Fr. Tschinkel
Ljubljana • Kočevje
Mestni trg 9. v gradu.
56

Žene!

Ako trpite na zastajanju krvi ali na podobnih bo-
leznih, pišite pod naslovom: P. Ziervas, Kalk 245 pr-
Köln ob Renu.

Nekaj izmed več sto zahvalnih pisem:

Gospa B. v W. piše: „Najtočnejša zahvala, Vaše
sredstvo je učinkovalo že po 5 dneh.“

Gospa L. v M. piše: „Vaše izvrstno sredstvo bom
vsakomur priporočala, ga meni ne sme nikdar zmanjkati.“

Arhitekt S. v M. piše: „Za izvrstno in točno po-
strežbo moji ženi se Vam iskreno zahvaljujem. Učinek
se je pokazal že po 3 dnevni uporabi popolnoma in vse
se je izvršilo brez bolečin.“

Proti vposlatvi 1 marke (K 1.20, tudi v znamkah)
razpošiljam knjigo: „Motenje perijode“ (Die Störungen
der Periode) od dr. med. Lewis. Prospekt zastonj, poštino
je plačati.

Brezskrbno

družinsko srečo garantira najvaž-
nejša knjiga o preoblagodarjenju z
otroci. Z nad tisoč zahval. pismi pošilja
diskretno proti 90 v. v avstr. poštinih
znamkah ga. A. Kaupa, Berlin S. W. 296
Lindenstrasse. 50.

Tiskarna knjig in umetnin
A. Slatnar v Kamniku
se priporoča za vsakovrstna v njeno stroko spa-
dajoča naročila. Izvršitev lična. Cene zmerne.

C. in kr. dvorni založnik

Papežev dvorni založnik

lekarnar Piccoli Ljubljana

Dunajska cesta (lekarna pri angelju)

opetovano odlikovan, priporoča nastopne preizkušene izdelke:

Malinov sirup,

najskrbneje prirejen iz aromatičnih gorskih malin, je iz-
redno čist izdelek, neprekosljive kakovosti, pomešan z
vodo da prijetno in žejo gasečo pijačo. Steklenica 1 kg ste-
rilizirana, velja K 1.50, 1/2 kg steklenica K — 90, poštni zavoj, netto 3 kg, franko za-
vojnina in poština K 5.60. Razpošilja se tudi v sodčkih po 10, 20, 40 in več kg.

Železnato vino

vsebuje za sla-
bokrvne in ner-
vozne osebe,
blede in slabotne otroke lahko pre-
bavljiv želez. izdelek. 1/2 lit. stekl. 2 K.

Tinktura za želodec

je želo-
dec kre-
pilno,
tek vzbujajoče, prebavo in odprtje
telesa pospešujoče sredstvo. 1 st. 20 v.

Naročila se točno izvrše proti povzetju.

„BIBE“

brezalkoholna pijača iz sadnega
soka. Pomešana z vodo da prijetno,
žejo gasečo ter redilno in za prebavne
organe zdravo pijačo. Steklenica 1 K.

MARIBOR • Karčovin 138

IVAN LAMPRECHT ML.

Zavod svetlobnega slikateljstva in tovarna teh potrebščin se priporoča za

izdelovanje slik in vseh fotografiranih potrebščin

posebno se opozarja na svetlobno občutljive plošče v korist družbe sv. Cirila
in Metoda v Ljubljani.

Najboljše delo, delu
primerna cena!

Svoji k svojim!

Zahtevajte cenik!

Anton Müller, vinotržec, Domžale

(Kranjsko)

Priporoča izborna zalogo vsakovr-
stnih novih in starih vin v sodih in steklenicah

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ustanovljena
leta 1882

v Ljubljani

Ustanovljena
leta 1882

Podrejena skoncaciji „Zadružne zveze“ v Celju

na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinovih ulic

obrestuje hranilne vloge po

Poštno-hraniln. urada
št. 828.406.

4 1/2 %

Telefon št. 185.

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8. do 12. in od 3. do 4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom hranilničnega urada.

Stanje hranilnih vlog
K 11,060.929.20

Upravno premoženje kmetske
posojilnice 31. dec. 1906
K 11,325.728.62.

Denarni promet
K 50,486.935.14

Varnost hranilnih vlog je tudi zajamčena po zadružnikih.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4 % z 1 1/2 % na amortizacijo ali pa po 5 1/4 % brez amortizacije; na
menice po 6 %. Posojilnica pa sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

Modna trgovina Pavel Magdič, Ljubljana, Prešernove ulice 7.

Priporoča:

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice.
Čipkasto blago, pajčolani, čipkasti ovratniki, čipke, vložki, svilnate vezanine.

Jabots, Fichus, damski ovratniki in kravate.

Svilnati in baržunasti trakovi, Pozamenterija, porte in žnore, resice, krepine in žnore za tapetnike.

• Krepki in flori za žalovanje. •

Zlate in srebrne resice, čipke in žnore.

Serpe iz svile, čipk in volne.

Nogavice za dame, dekleta in otroke.

Jopice, hlače, otročje perilo in odeje za vozičke.

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge iz kavčuka.

Sukanec za šivanje, pletenje in vezenje.

Gumbi in različne igle.

Priporoča:

Različne podloge in potrebščine za krojače in šivilje.

Idrijske čipke, vezene čipke in vložki.

Pajčolani za neveste, mirtovi venci.

Damsko perilo, spodnja krila, predpasniki in kopalne obleke.

Modreci in potrebščine za modrece.

Glave rokavice in rokavice za uniformirance, pletene, letne in zimске rokavice.

Kopalno perilo, dišave, milo in ustna voda.

Krtače za obleko, glavo in zobe.

Razna narodna pletena in vezena ročna dela.

Priporoča:

Srajca za gospode in dečke, spodnje hlače, ovratniki, zapestnice, naprsnike in žepne rute.

Pravo jagrovo normalno perilo, tricot srajca, jopice in hlače.

Mrežaste in potne jopice, srajce, čepice in pasovi za šport.

Nogavice, naramnice, odeje in blazine za potovanje.

Kravate, gumbi za manšete.

Za lovce: telovniki, nogavice, rokavice, dokolenice.

Ogrevalci za kolena, meča, prsi, hrbet, trebuh in glavo.

Nahrbtniki, ovratni robci.

Narodni trakovi in zastave, narodne čepice, torbice in drugi domači narodni izdelki itd.

Gospod! Berite novice, ker so za Vas važne in koristne.

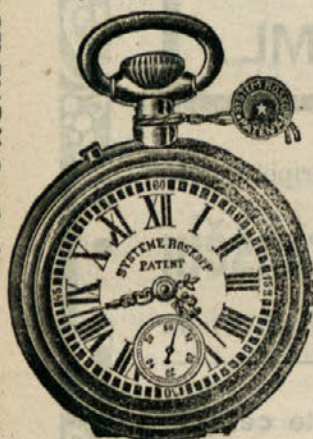
Jaz razpošiljam po povzetju od K 1250 jedno krasno dobro in moderno opravo, katera obstoji iz sledečih stvari: jedna fina bela ali barvasta srajca št. 2 — jedne dobre spodnje hlače, jedna lepa spalna srajca, 1 ovratnik po želji, 1 krasno kravato, 1 par trpežnih nogavic, 1 močno brisalko, 1 izvrstne naramnice, 3 dobre žepne rute, vse v eni škatulji lepo aranžirano.

Razpošiljam z obratno pošto. Kar ne ugaja, vrnem denar nazaj.

Fran Čuden

v Ljubljani — v Prešernovih ulicah

- Urar -

Delničar tovarniške družbe „UNION“ za izdelovanje najboljših ur v Švici

Trgovca z zlatino in srebrnino. Eksport.

Ceniki zastoj in poštne prosti.

Kot zanesljivo uro priporočam posebno „Union“.

Schneider & Verovšek

Trgovina z železnino in stroji na debelo in na drobno.

Ljubljana, Dunajska cesta 16

priporoča se za dobavo železnine vse vrste, zlasti: orodje, stroje in motorje za rokodelce, okove vse vrste za stavbe in pohištvo, traverze, cement itd. Opozarjava na hitro in točno postrežbo! Nizke cene!

Jos. Rojina v Ljubljani

v Šelenburgovih ulicah št. 5

priporoča

elegantne obleke po meri

~ Iz pristnega angleškega blaga. ~

Priporoča svojo zalogo izgotovljenih oblik, plaščev iz tirol. nepremočljivega lodna. Najsolid. postrežba.

Anton Turk

knjigovez in založnik v Ljubljani na Dunajski cesti

priporoča:

Kubična knjiga

ali hitri računar za trgovce z lesom (na staro mero) K 3-20, s poštino 10 v. več.

Kubična računica

(II. natis) cena 1 K, po pošti 10 v. več.

Nova kubična knjiga

ali hitri računar za trgovce z lesom, po novi decimalni ali meterski meri. V plačno vezana 5 K, po pošti 20 vin. več.

Veronika Kenda

Ljubljana, Dunajska cesta 20

~ Zaloga papirja, ~ pisalnih in risalnih potrebščin

Glavna zaloga

Jos. Petričevih zvezkov

Oglejte si — **poljedelskih strojev**, slamoreznic, čistilnic, mlatilnic, gepelnov in preš za grozdje in sadje, štedilnikov, peči, železnih nagrobnih križev itd. pri

FR. STUPICA v LJUBLJANI na Marije Terezije cesti št. 1 in na Valvazorjevem trgu 6, nasproti Križanske cerkve.

Ravnotam zamorete kupiti vsak čas po najnižjih cenah traverze, železniške šine, cement in vse druge stavbne potrebščine, razno orodje, sesalke za vodo, vino in gnojnice, vseh vrst tehtnice in uteži in vse druge v železninsko stroko spadajoče predmete.

Fr. P. Zajec, Ljubljana, Stari trg

Velika zaloga zlatih in srebnih žepnih ur, stenskih ur, vsakovrstnih optičnih predmetov. Zlatnine in srebrnine. ~ Cene nizke.

Genovniki zastoj in franko.

Julija Štor

v Prešernovih ulicah št. 5. poleg Mestne huanilnice

Največja zaloga

moških, ženskih in otročjih čevljev

iz najboljših tovarnen, domačih in tujih.

Turistom priporoča pristne gojserske gorske čevlje

Zmerne cene.

Solidna postrežba.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice

Največja izbira izgotovljene obleke za gospode, dame in otroke.

Drogerija ANTON KANC

Ljubljana, Židovske ulice 1.

priporoča: droge, kemikalije, ustne vode in zobni prašek; redilne in posipalne moke za otroke, dišave, toaletne predmete, fotografske aparate in potrebščine, obvezila sredstva za desinfekcijo, pase in vosek za, tla, čaj, rum, konjak, mineralne vode in soli za kopel. Zaloga karbida.

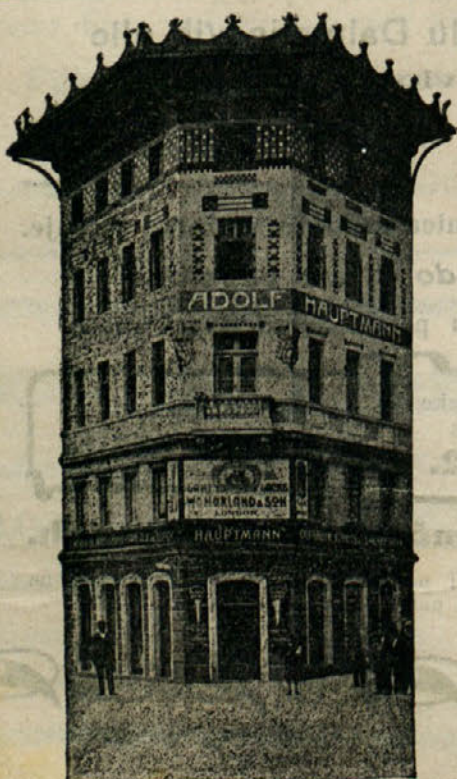
Oblastveno koncesijonirana prodaja sirupov.

Kupuje vsakovrstna zelišča (rože) semena, korenine, cvetje, lubje itd.

Priporočajte

povsod

„Naš List“

Prodajana debelo.

— Ustanovljeno leta 1832. —

Priznano najboljšo

oljnate barve

zmlete s stroji najnovejše sestave, prekašajo vsako konkurenco po finosti, ki omogočijo z jako majhno množino pobarvati veliko površino, razpošilja po nizkih cenah

Adolf Hauptmann

v Ljubljani

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja.

Zaloga slikarskih in pleskarskih predmetov.

Ilustrovani ceniki dobe se brezplačno.

„Flox“

je fotografski aparat, s katerim lahko fotografira vsakdo brez da bi se prej kaj učil. S tem aparatom se napravljajo podobe v velikosti 5x7 cm in stane eleganten s kompletno opremo in navo dilm samo K 6.—. Razpošilja po povzetju H. Weiss, Dunaj, XIV/3. Sechshauserstrasse 5/110.